

УДК 655.55(477.83-25)

Господарі фестивалю — юні читачі

"Форум видавців" у Львові не потребує особливої реклами, він добре знаний в Україні. Можливо, через те, що серед дорослих так легко загубитися дитині, Громадська організація "Форум видавців" на чолі з Олександром Коваль кілька років тому виокремила "дитячі" події в додатковий захід. Цьогоріч Міжнародний дитячий фестиваль у Львові впродовж трьох днів організував величезну їх кількість і зібрав силу-силенну творчих людей і шанувальників друкованого слова. Господарями серед них, безперечно, були юні читачі. Саме вони, як і передбачали організатори, брали безпосередню участь у фестивалі.

Доки серйозні бібліофіли засідали на IV Міжнародній науково-практичній конференції з проблем дитячого читання і книги, обговорюючи взаємини "Дитячого читання та Інтернету", близько тисячі юних відвідувачів фестивалю, одягнених у костюми літературних героїв, радісно парадували вулицями міста Лева, передчуваючи хвилини творчого натхнення на найрізноманітніших майстер-класах.

Діти стали також активними учасниками церемонії нагородження переможців конкурсу "Книгоманія", читання з зірками — Миськом Барбарою, Левком Дурком, Тамарою Горгішелі, Мирославом Кувалдіним, книжкової лотереї "Візьми, читай!", численних зустрічей з улюбленими письменниками. Юним відвідувачам книжкового дійства було надано можливість обрати на стендах видавництва нові книги, журнали й розвиваючі іграшки.

Ще одне масштабне, десятиметрове, дійство привабило багато бажаючих долучитися до історії. Діти з усієї України — кращі читачі року, юні спортсмени, митці — створили монументальне барвисте художнє панно "Кольоровий світ". Результат цієї мистецької акції передано у дитячу галерею для експонування як зразок сучасного дитячого мистецтва. У ці ж дні було підведено ризику в благодійній акції "Подаруй дитині книжку!". Сотні видань передали дітям з інтернатів і дитячих будинків.

"Діти в мережі чи мережа в дітях?" — так називалася конференція, організована спільно з Українською академією друкарства, Львівською обласною бібліотекою для дітей, Національною бібліотекою України для дітей, Радою міжнародних наукових досліджень та обмінів IREX, програмою "Бібліоміст", Українською бібліотечною асоціацією, Українською асоціацією працівників бібліотек для дітей, Львівською обласною універсальною науковою бібліотекою. Обговорення форм співіснування в культурному просторі сучасного дитинства традиційної книжкової та електронної культури виявило, що вітчизняний досвід залучення дитини до читання за допомогою Інтернету суттєво відстає від сусідського — польського та російського. Хоча деякі етапи становлення системи взаємодії у віртуальному просторі стараннями бібліотекарів, авторів та критиків-журналістів все-таки долаються: до дитячих послуг — бібліотечні каталоги та блоги, дещо несистемна низка оглядів дитячої літератури, видавничі веб-стратегії... Є навіть інтерактивний віртуальний друг юних читачів — Слоник Дзвоник. За кілька років існування мережної Читальні Слоника Дзвоника це добре звірення стало літературним персонажем книги для малят від "Видавництва Старого Лева", а його автор Володимир Чигай за "Історії чарівного лісу" був відзначений премією "Книжкове левеня" в номінації "Інтерактивний медійний проект".

Про цікавий досвід упровадження нових стратегій мережного спілкування юних читачів та авторів розповіли

росіянки Ксенія Молдавська та Марія Порядіна. Близько п'яти років юні читачі в багатьох містах Росії мають можливість безпосередньо спілкуватися з улюбленими письменниками, і для цього останнім не обов'язково їздити у далекі відрядження. У великих бібліотеках стало традицією влаштовувати Skure-мости. Зображення виводять на великий екран, діти спілкуються з авторами, бібліотекарі — з критиками, критики — з батьками дітей, котрі читають.

У рамках Міжнародного дитячого фестивалю вперше було проведено виставку ілюстрації, де експонувались чотири сотні найрізноманітніших за манерою та барвами ілюстрацій, виконаних визнаними та початкуочими майстрами пензля, олівця й планшета. Вони мали нагоду обмінятися досвідом один з одним та зі своїми прихильниками й послідовниками. Організатором, координатором та куратором виставки став художник, мистецтвознавець, завідувач кафедри книжкової графіки та дизайну Української академії друкарства Володимир Стасенко. Основними учасниками виставки були українські митці, серед них — лауреат Національної премії ім. Тараса Шевченка Кость Лавро, Владислав Єрко, Арсен Джанікян, Максим Паленко, Олег Петренко-Заневський, Катерина Штанко, Софія Ус, Надія Дойчева, Івета Ключковська, Вікторія Ковальчук, Лілія Тепляева, Марися Рудська, Ольга Кваша, Катерина Білетіна. На виставці та майстер-класах можна було познайомитися й з ілюстраціями литовських художників: Паулюса Йодішюса, Кястутіса Каспаравічюса та Сігута Ах.

Природно, не оминули нагороди фестивалю й ілюстраторів. За словами Катерини Штанко, сьогодні якісна графіка, чорно-біла ілюстрація в дитячих книжках відмирає, і це дуже непокоїть. Члени журі "Книжкового левеняти" послушали колегу, уважно роздивилися серію "Читання для реготання" ("Видавництво Старого Лева") й одногослосно відзначили Максима Паленка (номінація "За оригінальний графічний стиль візуалізації серії видань"), висловивши надію, що мультиплікація, якою він зараз займається, все-таки не переможе в ньому потяг до книг.

А в номінації "Оригінально оформлене та проілюстроване видання" перемогла книжка Галини Вдовиченко "Мишкові миші" ("Грані-Г"). Її дотепно намалювала Анна Сарвіра. Це саме видавництво, до речі, отримало відзнаку й у номінації "Оригінальне видання для підлітків" — за книжку Ірен Роздобудько "Пригоди на острові Клаварен".

Багато присутніх на Міжнародному дитячому фестивалі розділили думку художниці Марисі Рудської: "З фестивалю подій особливо запам'яталася виставка ілюстрацій — унікальна можливість побачити роботи в оригіналі. Дуже приємно було познайомитись із відомими дитячими ілюстраторами, послухати їхні роздуми про сучасні тенденції ілюстрації". Це — завдяки засіданню "круглого столу", що відбулося в останній день форуму в Українській академії друкарства. До сказаного додамо: обговорювали питання про те, глобалізація чи національні риси домінують у сучасній ілюстрації? Його учасники не прийшли до спільної думки щодо цього.

Гран-прі фестивалю отримала книга "Рукавичка: українська народна казка", точніше — її цікаве дизайнерське втілення, вигадане й візуалізоване творчою майстернею "Аграфка" й уречевлене видавництвом "Навчальна книга — Богдан". Вартість такого "подаруночка" для малят на стенді видавництва — 100 гривень. У номінації "Перекладне видання для підлітків" "левеня" отримала книга Барбари Кос-

мовської "Буба" ("Урбіно"), перекладена з польської Божею Антоною.

Найкращим "Виданням для молодших школярів" журі назвало книгу Оксани Думанської "Собаче життя кота Хитруна" ("Світ дитини"), а "Виданням для дошкільнят" — Наталії Чуб "Поні, який хотів побачити море" ("Мікко"). У номінації "Видання перекладної поезії" лауреатом стала книга Єжи Герасимовича "Уся Кася з шоколадки" ("Друкарські куншти").

Найбільший урожай нагород зібрало "Видавництво Старого Лева": у номінаціях "Видання перекладної прози" — за книгу Саші Чорного "Щоденник Фокса Міккі"; "За оригінальний графічний стиль візуалізації серії видань", як уже зазначалося, "Читання для реготання" (Максим Паленко); "Інтерактивний медійний проект" — "Історія чарівного лісу" (Володимир Читай); "Дебют" — "Федько, прибулець з Інтернету" (Сергій Гридін). Кращими дебютними виданнями за рішенням журі визнано й "Зоряну казку" Юрія Горбачев-

ського, ним же й випущену. За серію книжок для дітей відзначено видавництво "Нова дитяча література". Видавничий дім "Розумна дитина" презентував книгу "Коханій мамі", яка була відзначена "За тепло і ласку".

Рішенням дитячого журі найкращою книгою визнано "Життя і творчість Тараса Шевченка" Михайла Чалого, що побачила світ у "Веселці". Ще одне видання веселчан — "Найд" Віктора Терена — лауреат у номінації "За відданість традиціям української дитячої літератури". І це цілком закономірно, адже "Веселка" — ветеран вітчизняного дитячого книговидавництва, що майже вісімдесят років працює на книжковому ринку України, стала зачинателем цих традицій.

Отже, "левенята" поїхали до Києва та Харкова ("Мікко"), декілька лишилося у Львові, і організатори фестивалю сподіваються, що нові книжкові звірки наростуть на наступний рік і роз'їдуться всією Україною.

Інформація Книжкової палати України